

۳۱ کانون ثانی ۱۳۲۸

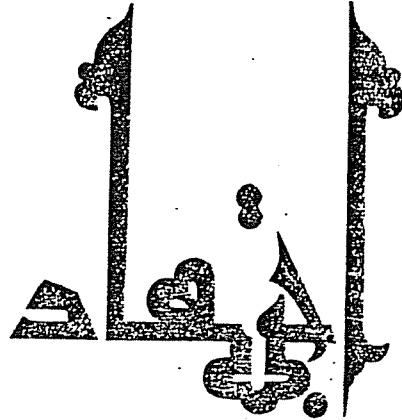
تومرو ۵۲

آدرهس :

IDJTIHAD

Constantinople

دوردنجی سنه



آدرهس :

اجتهاد ادارهخانهسی :

دارالمعلین قارشینده دائره

مخصوصه در

سنه ۱۰۴۰ یونیه بدلی ، غروش : نخه سی
۵۰ یارد در .

پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

اوکون بوکون، [آنهم زده؟] دییه بعضاً صورارسین.
کولوسه رم! کوز یا شلرم ساکن ساکن آقارکن،
اوزاقلرده برشی آراز، اقلره باقارکن،
بم دالین کوزلیمده خیالی! آزارسین.

§

اوطالمز بی چاره‌نی، باق بن بیه اونوتم!..
کوکده کی ایکیتی بی نیتی لاله او بوتدم!..
اونوت قیزم!.. سن ده اونوت!.. آکما آرتق آدی،
یا ناخیدر یزه!.. صورما او زواللی قادینی!..

§

صورما، قیزم!.. صورما یا وروم!.. بن ده بیلیم زده در!..
اونی اوزتن قارا طوبراق، برقاراکلق برده در!..
«او آغاجلر ره سیدر؟» دییه صورما کوزلم!..
کل! سنکله یایه بالکیز جامقلرده کزهم!..

§

او آغاجلر، باتوب کیدن کونشلرک کولکسی!..
اوسرویلر، خیال اولان وارقلرک اولکسی!..
باق بویانده داها دلبر قدانلر وار، قوشلرواز!..
بیاض، یقنه چیچک آچشن: کلین کیی آغاجلر!..

§

بهار اولش!.. باق هر برده حیات نوری صاچیلش!..
کوز یا شلرک دوکولدیکی یزده کلر آچیلش!..
کونش سنک، بهار سنک!.. باق سن ده برچیچکین..
کولک ایچین یازادیلش برسویلی ملکین...

§

کول، که بنم کوسکون کوکلم اوکولوشه اوزم نین!
سسز طاغلر قهقهه که جواب ویرسین!.. زه نین!
اولوم شکنده کی سرتک معناسی دوشونم!..
کولکه کیی بر وارلنک رو یاسی دوشونم!..

صباحی نهایتسز قارا کلقلر ایچنده،
- برقیوایچیم کیی - بر آن بلیر برز!.. سونه رز!
وارلق بودز بزم ایچین!.. حتی سنکده!..
[رحیقت وارمنی!..] دیرکن بزخیاله دونه رز.

§

یجه یوزلر کوردیم، کچدی!.. بن اونوتم!.. بس بللی،
هرچهره بر خیالتدر بوسوره کسز رؤیاده!..
اونوت یا وروم!.. سن ده اونوت!.. بواولوملو دنیاده،
هر جفای اونوتمقیده بزلر ایچین تسلی،

§

صوک بهارک ماتمی کوزلیمده اوقوما!..

رضا توفیق



بَحْرُ الْبَاقِ الْبَاقِ الْبَاقِ

یا خور

تایخ کاسته بیر نظر

مع مافیه کاشانده بویوک تحولات وقوعه کلوردی.
درجه حرارت، ایللق ومعتدل ایکن تدریجاً صوئوش؛
قطعاتک منظره اوله‌لری کاملاً تبدل ایش ایدی. بو
شدتلی اقلیمدن قاچان زمره حیوانیه اوزون قیشلرک
صوئوقلرینه داها ایی تحمل ایدم بیه‌جک تشکلاته مالک
یکی حیوانانه ترک موقع ایشیلر قیولر. شمالی برمنظره
الدیلر؛ بویوک چام اوزمانلری منظره یزه دوغرو یا بیدی.
بونلرک محشم ستونلری آراسدن کچن راطب روزکار

غمناک بر موسیقی اخلان چیقاریوردی . واسع جودیه لر ، داغلردن نزول و وادیلری تعقیب ایدیور ، متصل کوللر حالده اووالره منقلب اولیور ، دوغان کونشک شعاعیه ، پنبه و ماوی انعکاسات عرض ایدن منجمد نهرلر ، سرت مانوریهلر بحجم وادیلری ، یشیل یا بلالری اورتویورلر . سورده کلی یا غمورلر ، دواملی قارلر بوتون طبیعتی یاشنه غرق ایدیور ؛ نهرلر کنش آقینلی ، بحر الیه وادیلری قابلاور ، قیشک اوزون کیجه و صباخلرنده کشف بیر سیس بوتون اشیای قابلاور . نهایتسز بیر سنجاییلک مناظری اسرله تیور ، سما واقفه پرده چکوردی . اقلیمک تبدلاته تابع اولماق ایچین حیوانلر کورکله اور تولدیلر . شمالي مخلوقات اووالری اسکان ایتمک باشلادیلر . ماوی تیلکی ، شمالي پوزسوق ، داغ صیجانی مملکتسز اسکان ایدیور ؛ کیک سورولری بویوک اورماقلرده ، آبی و پوزسوخک مطمح نظری اوله زرق دولاشیورلر . داع کینلری ، یبانی تکلر ، شیمدیکی قیلرک ایکی مثلی بویوک ، مذهش آلات مدافعه مه ملک ، سرت و قالین قیلرله متور قیل محودیلرک یاشنده کمال سکونته اولاده یورلر . بوزون دیکلری بزدهلی اولان کرکدان ، یوکلای صیجاق بیزدری ایچنده ، ایرماقلرک نطاقلقلرنده مسکن طومشدر . طبیعت نه قادر چتین ویک آدادر ! بو غیر مساعد محیطده انسان نه یاییور ! قیلی وجودی سایه سنده بیر جوق وقت صوثوقه مقاومت ایدیور ؛ فقط شال روزر کارلرینک دوندوروجی بیر بزودته اسملری چیلای وجودینه نفوذ ایله اونی اوزون کیجه لرده تیره تیور ؛ بعض صباخلر ، صوثوق اویشدیریور . و مدار تعینی آرامغه کیتک ایچین یورومک بی مجال براقیور . آغاجلرک کورتوکنده بیغدی قوری یاراقلریشرک ایلک یاغای اولمشدر . سوکره احتیاج مبرم اونا درس ورییور . بیرکون اورمان ایچنده بیرذکا ، حیوان دریسیه اورتوئک اصولی ایجاد ایشدی . درحال هم نوعلر طرفندن تقلید اولونه رق

البسه نك استعمالی تعمیم ایشدی . عینی زمانده آلات وادواتك اكمال و اصلاح ایدلديكنی کوریور . شیمدی چاقاق طاشنی یوتماقده داها ماهر اولدوغندن ، باشلیجه سلاحی اولان آغیریه ، تورپی و کسکین آغزلر ، داها نازک آلات عتلاوه ایدیور . بیر حیوان پارچالاماق ؛ قازیه رق درستی ایجه لیمک ؛ بیر جوق پارچالری برلشدیرک ؛ ایچین ذریلره متعدد دیکلر آچاق اصولی ییلیور . نهایتسز تردردن سوکره استحصال ایدانت بویوک بیر ترق ؛ یوسفیل آدوانده ذکا ، بالکیز احتیاجی دوشونه ییلیور . اونک اوتسته کچمیور . آرتق بیر اوزوشده چقاردی پارچه نك منطخ قسمی آغز ، قالین قسمی ده صاب صورتده دوزلته رک طاش باله لرخی یایه ییلیور . شیمدیکی آللری داها خفیف و داها مهلکدر ، عشرتله جاننده طولانمشلر ، اجتماع قوتی آکلامشلر ؛ شیمه سز تکلم ابتدائی داها زیاده کمال بولش ؛ اشیای افهام ایچین بیرقاج کلمه ییلیور . طبیعتی داها بی اکلایه باشلاور . ظلمت حیوانتدن یاواش یاواش چقیور . صوثوقدن تحفظ احتیاجی ، اسکی مقری اولان یاقلاری ترکه اونی اجبار ایدیور ؛ اوومله ایدیور ؛ بیر قشاکه او یوقلری ایچنده اسکان وچایلمش دالره کندینی محافظه ایدیور . عشرت تشکیلی ، روز کاردن محفوظ ویاغورلرک ؛ تاثیریه قایمان بیرطوبراقده مسکن انتخابله موقتاً اوراده برلشمه بی ، قترانه بیرقاج کلمه انشا و ایجریستی قوری یاراقلرله قزیش اصولی اوکره تیور . انسان مسکن حیانتک ، ایلک دفعه اولارق ، لذائذی دویورور . درحال قارا کلک مفارملری ماوی اتخاذا ایدیور . صولرک تاثیریه کلکی تیلرک یاناخنده تشکل ایدوب صولرک چکلمه سیله میدانه قالان طبیعی اویوق و مفارملر ، قبل التاریخی انسانلر ایچین حقیقه بی بیرمسکن ایدی . اولرک مظالم درینلکاری تکمیل بیر عشرتی اسباب ایده ییلیدی . بولرک منفذلری ده قولایلقه قابل مدافعه در ، داها رطوبت صیزمقده اولمقده برابر بوملجازلر ، آجیق هواده قالمایه . و خصوصیه ییور

مغارەك مدخلندە پوستى بىنلرى اوزەردەدا وپورمىش،
اونلر ك آرقەسندە، قارانلق درىنلكر دىكر بىرقىم خلق
بىر آتش ياقىش، بودال آتشدن چىقان دومان منفذدن
خروج ايدوب هواى راڤى برقات دها قارانقلاشدىر ييور.
اوزاقندە، كۆل رنكى آلان تېلر، زروەلرندە سىسەن
كوجللكە فرق اولونە پىلن جام اورمانلرلە مستوردلر.
هوا صوابە مشوع؛ سە، شكلر؛ بىكلر جە كوچوك سىللر ك
چاڭلىتىسى، ياغمورك خفیف صدىلە برلەشەرك، يك ادا
بىر غمغە حاصل ايدىيور. اووادە، كىب جسامت ايتىش
اولان نەر، قورقولى صولرى سوردوكليور. هر شى بورغون
بىر سكونت، نامحدود بىر حزن استىلا ايتىش. مغارەلر
سكەنەسى، محفوظ، سىككە سعادتى و آتشك حرارتىلە
مسخور اولدقلىرى خالەدە آسودە ايشلرلە مشغول اوليورلر.
بورادە، قاديىلر آتشك اوزەرىنە طاشدن معمول بعض
يىك قابلىرى دىز مىش؛ اوتەدە برالقچى چاقاق بىچاغىلە
صىغىن [رنوع كيك] بوينوزدن برزىقن كىيور؛ بورادە
برى برقاچ كوركى برلشدىرمك ايجون فىل دىشندن معمول
قبا برىككەنى كمال مهارتە قوللانيور؛ اوتەدە دىكر برىسى
صىغىن آباغىندن چىقاردىنى بىمشاق ات اوجنە (وتر)
اولدوردىكى حيوانلردن چىقان دىشلىرى دىزەرك بركدانلق
ياغمە مشغول، برباشقەسى، چوچقلىرى اطرافە طوپلامش
فىل محمودىنك آلت مدافەسى اوزەرىندە، يەنە او حيوانك
قفاىنى حك و ترسىمە مشغول و ياپدىنى رسى كولەرك
كوستەرييور؛ اطرافندە سلاخلر و مخرب آلتلر بىغىامش؛
اسكى طاش بالطە، اصلاح و اكمال ايدىش؛ دها خفیف،
قابل استعمال و بىز آغزى كىكىندىر؛ چاقاقدن معمول مىللر
واردركە يك كوزل ايشلىش، نازك و سوردلر؛ چىكلى
زىقلىردە بونلرى اتمام ايتىكەددرلر. كىدىليور؛ كلىيور؛
شورادە طوران آدم صابندە غایت صنعتكارانە حك ايدىش
اولاراق چوملەش بىر صىغىنك رسىنى حاوى اولان
خىجىرى قوشاغنى برلشدىرمش؛ اوتەكىدە بوينەدە دودوك
سورتندە دلىنش صىغىن آباق كىكىنى حاوى و قابوقلردن

قاراكتى و صوئوق زمانلردە نەر حالەدە مرجع ايدى.
بو مغارەلردە ذكى و حلیم. هر خصوصە ابتدائى
اورمانلر ك سىل ساكنلرینە مرجع بىر عرق ساكن ايدى.
يوز بىكلر جە عصرلر ظرفندە دور نالك فىلى. بوجسىم
فىل محمودى بە انقلاب ايتىدىرن تكامل موجودات. دها
مكمل. دها قابل تقلیب اولان انسان اوزرىندە. دها
شدتلى تاثيرات كوسترمشدر. بوئى حالا كوچوك. اولماقلە
برابر دوغروملش. يوزى بىر نجات آلتى ايدى. اىن متشكل
بىر جەه. دها مدور بىر بورون. عرق اولدە جەمە بە يك
اشكار بىر حيوانيت وىرن اوصافى ازالە ايتىش ايدى. بىر
قوتلى تشكلات عقلى بە. قوى باجاقلرە مالك اولان انسان.
اك خفیف حيوانات ایلە مباحقە ایدە بىلەك درجەدە سرعت
سیرە مالك ايدى. اعضاسندەدە بىر آهنگ و انتظام واردى.
قاديىن. او دورك حقيقى رىسم و هىكللرینە نظراً. يك
چىقنىلى قارى و صارقيق مەلرلە. هىچ بىر لطافت عرض
ايتيوردى. بواقوام صنعتكار ايدىلر. بالق و قارە آوجى.
لغندن قالان اوزون ايشلر ك انسانندە سلاخلرىنى سادە
چكلرە. محكوك رسملرلە تزىن و طبعى يك صىمى بىر
سورتندە اولدىنى كىبى ارانە ايدىيورلردى.

مادەلن (Madelone) مغارەسى كىبى فە بونجە قىمتدار
و ئاتى و بونجە نافع معلومات وىرن مغارەلردن برندە انسانلر ك
ناصل ياشادىقلىرىنى شوبلە جە بر تصور ايدىم:

صباح و قىدىر؛ دون آو مېذول ايدى؛ آت؛ كىك
وهرجنس آودن كىتلىش؛ حتى اك جسورلرى، جواره
دهشت وىرن وحشى آيىنى، جربەلرلە اتساب ايتدكدن
صوكرە جەهدن هجوم ايدرك، چاقاق طاشندن معمول
بالطەلرلە دورمىش. بو اغتافاتك بقايسى مغارەك غير
مستوى زمينى اوزەرىندە بىغىامش دؤرييور. بوكون استراحت
ايدىليور؛ ذاتاً زماندە بونى ايجاب ايتدىرييور. هوا
صوئوق؛ كوش كوردونمەدى؛ قىلرى قوشايتىش اولان
كىنىف سىس ياواش ياواش، اىجە بىر ياغمورە تحول ايدى؛
ياغمور دوام ايدىيور و ايشايى قاتىيور. بعض عائلەر،

تعقب ایدہ رک شمالہ، غروشلاندہ و آمریقای شمالیہ ہجرت ایدیورلر۔ بونلر عادتلری محافظہ، ترقیلرندہ توقف ایدیور و حتی بعض یرلردہ منقرض اولوبورلر: اسکولر بونلرک احفادیدر۔ دیگرلری وطنلرینہ داها زیادہ مربوط اولدقلری ایچین اولا بیوک کیکلر یرینہ (صیغین) عادی کیکلری اقامہ ایتمکے قالقشیدلر؛ بونوزی ایشلیدلر؛ فقط ای یرنتیجہ ویرمدی۔ بوماسبتلہ اعتیادات اولیہ بہ رجوع مجبوریتندہ قالدیلر۔

یکدن چاقاق طاشی بیچمکے باشلادیلر واوندن بیوک یرجهد و صنعتلہ دیشلی باطللر یا باق درجہ سنہ قادر واریدلر؛ فقط اوصردہ آسیادہ یکی عرقلر یتشدیردیلر؛ ہر جہتہ بیوک مہاجرتار واقع اولدی؛ بو ایلک استیلارک دوریدر۔ ایشتہ بودورده یرنجی دفعہ اولاراق انسان، انسانک یر دشنامی اولوبور و اووقتہ قادر طیتہ قارشى مجادلہ سندہ استعمال ایلدیکی آلترى همجنسى علینہ چورینور، غناک و سفیل دور! بودورده انسان، کین و امنیتلرک اوکرہ یور!

یکی کللر کوچوک بویدہ، قیصہ قافلی، چیققی یا ناقلی اولوب تسویہ کورمش وضایی یر باطلہ ایلہ مسلح، یای استعمالنہ واقف و چاقاق طاشندن معنول کوچوک اولقلری یر اصابت ہندسیہ ایلہ آتمغہ مقتدر ایدیلر۔ درحال تفوقلری اثبات وضبط اولونان ممالکدہ اقامت و اسکان ایتدیار۔ اوللرک ورودی برآز داها مترقی یرمدیتہ مبدأ اولدی: شیمدی پک غریب و عجیب اولیان یر مملکتدہ یز۔

متشکل برکرداناق کیکرمنش۔ دیگرلری دہ غیر منیمتراق یر مادہ فی ازوب وجودلریخی بویاماقہ اکلہ یرلر۔ بوتون بو محیطدہ صالح، سکونت و استراحت استہام اولوبور۔

صیغیلرک چوقلغندن و بوجوانلرک میککریلہ بونوز۔ لرینک مختلف صورتدہ موقع استفادہ بہ قولش اولماستدن دولانی صیغین دوری دینیلن بودورک اہالیسی چالیشقان و ملایم ایدی؛ مع مافیہ بونلرک اولولرہ قارشى حرمتلری واحتمالکے بر فکر دینیلری یوقدی: اک یقین اقربالرینک جسدلری یرچوق زمانلر متروک قالور، مغسارہ نک ایچ طرفتہ، درین جہتلرینہ یا خود طیشاریسنہ طوغرو آتیلہرق ناقابل تحمل یرتغفن خصوصانہ میدان ویریلوردی۔

ذاتاً صوتوق بوجسدلری چوق وقت محافظہ ایدیوردی۔ بومکئلر پسالک، ہر دورلوق یریتلرک تراکمی سبیلہ اکثریا متعین ایدی: یازکلنج، عشرت، بونمہلقر ساومتغن مسکتی ترکلہ یر آزاداها اوزاقدہ یاشاماق اوزرہ تبعاعد، قشین، شدتلی صوتوقلر، یا غمور وقار فورطونہلری باشلاچہ مأوالرینہ عودت ایدیورلردی، بودورده حیات و معیشت، کچن عصرلرہ نسبتہ آھون اولمغلہ برابرینہ زورلی و تہلکلی ایدی۔ اک آز تہلکلی اولان طغیانلر اولوب بعضاً یر چوق طالہلری کاملاً باصذر اراق اوللری مکنلرندہ بوغاردی۔ مع مافیہ عصرلرک تعاقبی یکی تحولات وجودہ کتیر یور۔ ہر جہہ حرارت یوکسلور۔ انسان حالئی واستقبالی دوشونمہ بہ، بیوک قرارلردہ بولونمغہ مجبوریت کور یور۔ اوروبادہ۔ ملایم و معتدل یر اقلیمک عودتی صیغیلری شمالہ طوغرو مہاجرتہ مجبور و بودورسکنہ سنی اک ای وامن واسطہ تمیشتدن محروم ایدیور۔

آسیادہ بالنسبہ پردورہ ترقیہ واصل اولش اولان اقوام، سہاسی لطیف و طوبراغی برکتلی یکی، یکی بلدہلرہ طوغری توجہ ایدیورلر: بوسایدہ عرقلری مزج و خلط ایدن بیوک بر حرکت خصوصالہ کلیور: صیغین دوری اہالیسندن بعضیلری، معیشتلرینہ الو یریشلی اولان حیوانی

